

Eurooppa-neuvosto

Bryssel, 23. maaliskuuta 2023
(OR. en)

EUCO 4/23

CO EUR 3
CONCL 2

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Eurooppa-neuvoston kokous (23. maaliskuuta 2023) – Pöytäkirjat

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena Eurooppa-neuvoston edellä mainitussa kokouksessa hyväksymät pöytäkirjat.

Eurooppa-neuvosto kävi keskustelun YK:n pääsihteerin António Guterresin kanssa.

*

* *

I UKRAINA

1. Eurooppa-neuvosto toistaa tuomitsevansa jyrkästi Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan. Sota rikkoo selvästi YK:n peruskirjaa. Eurooppa-neuvosto muistuttaa Euroopan unionin tukevan vankkumatta Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta maan kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä sekä Ukrainan luonnollista oikeutta puolustautua Venäjän hyökkäystä vastaan.
2. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille YK:n yleiskokouksen päätöslauselman Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan periaatteista kattavan, oikeudenmukaisen ja kestävän rauhan perustana Ukrainassa. Se hyväksyttiin kansainvälisen yhteisön laajalla tuella. Eurooppa-neuvosto muistuttaa tukevansa presidentti Zelenskyin rauhanaloitetta. Euroopan unioni jatkaa Ukrainan kanssa työtä kymmenkohtaisen rauhansuunnitelman toimeenpanemiseksi.
3. Venäjän on lopetettava hyökkäyksensä ja vedettävä välittömästi, kokonaan ja ehdoitta pois kaikki joukkonsa ja sijasjoukkonsa koko Ukrainan alueelta sen kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä. Kansainvälistä humanitaarista oikeutta on kunnioitettava, myös sotavankien kohtelun osalta. Eurooppa-neuvosto tuomitsee jyrkästi seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan. Venäjän on välittömästi varmistettava Venäjälle pakkosiirrettyjen tai karkotettujen ukrainalaisten, erityisesti lasten, turvallinen paluu. Eurooppa-neuvosto panee tässä yhteydessä merkille Kansainvälisen rikostuomioistuimen äskettäin antamat pidätysmääräykset, jotka koskevat Venäjän presidenttiä ja hänen lasten oikeuksista vastaavaa valtuutettuaan. Niiden perusteena on sotarikos, jonka muodostavat ukrainalaislasten laittomat karkotukset ja pakkosiirrot Ukrainan miehityiltä alueilta Venäjälle.

4. Venäjän on välittömästi lopetettava toimet, jotka vaarantavat Ukrainan siviilikäyttöön tarkoitettujen ydinlaitosten turvallisuuden ja turvajärjestelyt. Euroopan unioni tukee täysin Kansainvälisen atomienergiajärjestön työtä.
5. Eurooppa-neuvosto on vakaasti sitoutunut toimiin, joilla varmistetaan täysi vastuuvellollisuus sotarikoksista ja muista vakavimmista rikoksista Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan yhteydessä, myös asianmukaisen mekanismin perustamiseen hyökkäysrikoksesta syytteeseenpanolle, joka on koko kansainvälisen yhteisön huolenaihe. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille yhteisymmärryksen siitä, että Haagiin perustetaan Ukrainaan kohdistuneen hyökkäysrikoksen syytteeseenpanoon liittyvä uusi kansainvälinen keskus, joka on yhteydessä Eurojustin tukemaan nykyiseen yhteiseen tutkintaryhmään. Se toistaa tukevansa Kansainvälisen rikostuomioistuimen syyttäjän suorittamaa tutkintaa. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen tuleviin neuvotteluihin uudesta yleissopimuksesta kansainvälisestä yhteistyöstä joukkotuhontarikosten, ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten, sotarikosten ja muiden kansainvälisten rikosten tutkinnassa ja syytteeseenpanossa.
6. Euroopan unioni on edelleen sitoutunut pitämään yllä ja lisäämään Venäjän kollektiivista painostusta muun muassa mahdollisten uusien rajoittavien toimenpiteiden avulla, ja jatkamaan öljyn hintakattoa koskevaa työtä yhdessä kumppaneiden kanssa. Eurooppa-neuvosto korostaa, että on tärkeää ja kiireellistä tehostaa toimia pakotteiden tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi Euroopan ja jäsenmaiden tasolla, ja on vakaasti sitoutunut estämään ja torjumaan tehokkaalla tavalla pakotteiden kiertämistä kolmansissa maissa ja niiden toimesta. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa ja komissiota vahvistamaan kaikkia tarvittavia toimeenpanovälineitä ja kehittämään yhdessä jäsenvaltioiden kanssa täysin koordinoitun lähestymistavan tätä varten. Euroopan unioni aikoo tehostaa yhteistyötään kumppaneiden kanssa Venäjän sotaa koskevien väärin narratiivien ja disinformaation torjumiseksi.

7. Euroopan unioni aikoo vakaasti ja täysimääräisesti jatkaa vahvaa poliittista, taloudellista, sotilaallista, rahoituksellista ja humanitaarista tukeaan Ukrainalle ja sen kansalle niin kauan kuin se on tarpeen. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot lisäävät ponnistelujaan auttaakseen täyttämään Ukrainan kiireelliset sotilaalliset ja puolustustarpeet. Ottaen huomioon kaikkien jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusedut Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen neuvostossa saavutettuun yhteisymmärrykseen siitä, että Ukrainalle toimitetaan kiireellisesti maasta maahan -ammuksia ja tykistöammuksia sekä pyydetäessä ohjuksia, muun muassa yhteisin hankinnoin ja mobilisoimalla asianmukaista rahoitusta, myös Euroopan rauhanrahaston kautta, tavoitteena toimittaa miljoona tykistöammusta yhteisenä ponnistuksena seuraavien 12 kuukauden kuluessa, rajoittamatta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonnetta.
8. Euroopan unioni on edelleen sitoutunut tukemaan yhdessä kumppaneiden kanssa Ukrainan vahinkojen korjaamista, elpymistä ja jälleenrakentamista. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto korostaa EU:n antavan täyden tukensa kansainvälisen mekanismin perustamiselle Venäjän aiheuttamien vahinkojen kirjaamiseksi. Euroopan unioni tehostaa yhdessä kumppaneidensa kanssa edelleen toimiaan Venäjän jäädytettyjen ja pysäytettyjen varojen käyttämiseksi Ukrainan jälleenrakentamiseen ja vahinkojen korjaamiseen EU:n ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti.
9. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen Ukrainan sitoutuneisuuteen ja uudistuspyrkimykseen ja korostaa aiemmin ja etenkin 23.–24. kesäkuuta 2022 antamiensa päätelmien mukaisesti Ukrainan EU-jäsenyysprosessin tärkeyttä.
10. Euroopan unioni antaa edelleen kaikkea asiaankuuluvaa tukea Moldovan tasavallalle, jotta voidaan muun muassa vahvistaa maan selviytymiskykyä, turvallisuutta, vakautta, taloutta ja energiahuoltoa ottaen huomioon ulkoisten toimijoiden epävakauttavat toimet sekä tukea maata sen tiellä kohti liittymistä Euroopan unioniin. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota esittämään tukipaketin ennen sen seuraavaa kokousta.

11. Eurooppa-neuvosto tuomitsee Iranin ja Valko-Venäjän jatkuvan sotilaallisen tuen Venäjän hyökkäyssodalle. Se kehottaa kaikkia maita olemaan antamatta aineellista tai muuta tukea Venäjän hyökkäyssodalle.
12. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan ja elintarvikkeiden käyttö aseena ovat heikentäneet maailman ruokaturvaa. Eurooppa-neuvosto panee tässä yhteydessä merkille YK:n Mustanmeren viljasopimuksen jatkamisen. Kyseinen sopimus, EU:n solidaarisuuskaistat ja Viljaa Ukrainasta -ohjelma ovat keskeisessä asemassa maailman ruokaturvan vahvistamisessa. Eurooppa-neuvosto korostaa tarvetta varmistaa maataloustuotteiden jatkuva saatavuus ja kohtuuhintaisuus niitä eniten tarvitsevilla maissa.

II KILPAILUKYKY, SISÄMARKKINAT JA TALOUS

13. Ilmastonmuutoksen, geopoliittisen tilanteen, energian hintojen, toistuvien toimitusketjuhäiriöiden, väestönkehityksen suuntausten, työvoimapulan sekä kasvu- ja innovaatiokuilun aiheuttaessa yhä monimutkaisempia haasteita Euroopan unioni rakentaa vakaata ja tulevaisuudenkestävää taloutta, joka turvaa pitkän aikavälin vaurauden. Tämä edellyttää yhdenmukaista lähestymistapaa kaikilla toimintapolitiikan alueilla, jotta maanosamme koko talouden perustan tuottavuutta ja kasvua voidaan lisätä yhdistämällä sisämarkkinoiden syventäminen ja teollisuus-, maatalous- ja kauppapolitiikkojen vahvistaminen.

Euroopan unioni aikoo varmistaa kilpailukykyänsä vahvistamalla häiriönsietokykyään ja tuottavuuttaan, helpottamalla rahoituksen saantia, pyrkimällä kohtuuhintaiseen energiaan, vähentämällä strategisia riippuvuuksiaan, investoimalla tulevaisuuden osaamiseen sekä valmistelemalla taloudellista, teollista ja teknologista perustaansa vihreää ja digitaalista siirtymää varten niin, että ketään ei jätetä.

Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa ja komissiota edistämään kaikkia näitä osa-alueita koskevaa työtä ja raportoimaan edistyksestä ennen kesäkuun 2023 kokousta. Lisäksi neuvostoa pyydetään arvioimaan edistymistä vuosittain komission panosten perusteella, keskeiset tulosindikaattorit mukaan luettuina.

Sisämarkkinat sekä pitkän aikavälin kilpailukyky ja tuottavuus

14. Sisämarkkinat ovat tukeneet Euroopan vaurautta ja parantaneet sen kansalaisten elämää siitä lähtien, kun ne perustettiin 30 vuotta sitten. Niiden sosiaalinen ulottuvuus on erittäin kilpailukykyisen sosiaalisen markkinatalouden ytimessä. Vuosien mittaan ne ovat lisänneet huomattavasti jäsenvaltioiden välistä kauppaa ja tarjonneet ponnahduslaudan eurooppalaisille yrityksille niiden pyrkiessä maailmanmarkkinoille. Sisämarkkinat edistävät merkittävästi kasvua ja kilpailukykyä. Lisäksi ne ovat tuoneet eurooppalaisten hyödyksi korkeat sosiaali- ja ympäristönormit sekä vahvan kuluttajansuojan, mikä tekee Euroopasta maailmanlaajuisen edelläkävijän normien asettamisessa.
15. Eurooppa-neuvosto tukee 30-vuotiaita sisämarkkinoita koskevassa komission tiedonannossa esitettyä tarvetta antaa uutta painoarvoa voimassa olevien sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon valvonnalle ja esteiden poistamiselle. Toimivat sisämarkkinat ovat edelleenkin perustavanlaatuisen tärkeitä vihreän ja digitaalisen siirtymän onnistumisen, tulevan kasvun sekä taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta. Eurooppa-neuvosto kehottaa ryhtymään kunnianhimoisiin toimiin sisämarkkinoiden viimeistelemiseksi erityisesti digitaalialan ja palvelujen osalta, ja puuttumaan viimeaikaisissa kriiseissä esiin tulleisiin haavoittuvuuksiin varmistaen samalla tasapuoliset toimintaedellytykset sekä EU:n sisällä että maailmanlaajuisesti. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä pk-yrityksiin.
16. Eurooppa-neuvosto kehottaa vuoden 2030 jälkeistä EU:n pitkän aikavälin kilpailukykyä koskevan komission tiedonannon pohjalta edistämään työtä seuraavilla osa-alueilla:
 - a) Kasvua lisäävä sääntely-ympäristö
 - Yksinkertaistetaan yleistä sääntely-ympäristöä ja vähennetään hallinnollista taakkaa muun muassa nopeuttamalla lupamenettelyjä, suorittamalla kilpailukykytarkastuksia uusia lainsäädäntöehdotuksia tehtäessä ja lisäämällä huomattavasti digitaalisten ratkaisujen (kuten sähköisen tunnistamisen sekä koneluettavan ja standardoidun datan) käyttöönottoa. Raportointivaatimuksia olisi järkeistettävä, erityisesti EU:n ympäristö-, digi- ja talouslainsäädännön alalla.

- Valvotaan tehokkaasti sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanoa sääntelyn lähentämisen varmistamiseksi kaikilla aloilla, myös palvelualoilla.
- Tehostetaan kansallisen ja EU:n tason toimia rajatylittävän liiketoiminnan esteiden vähentämiseksi ja edistetään pyrkimyksiä varmistaa lääkkeiden saatavuus kaikissa jäsenvaltioissa, samalla kun vahvistetaan kannustimia investoinneille innovointiin.

b) Investoinnit

- Syvennetään pääomamarkkinaunionia, poistetaan jäljellä olevat rajatylittävän rahoituksen esteet ja helpotetaan yksityisen pääoman saantia ja käyttöönottoa investointeja varten, erityisesti pk-yrityksille. Eurooppa-neuvosto kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa saattamaan tämän alan lainsäädäntöehdotusten käsittelyn päätökseen ennen meneillään olevan lainsäädäntösyklin päättymistä.
- Varmistetaan käytettävissä olevan rahoituksen ja olemassa olevien rahoitusvälineiden täysimääräinen käyttöönotto ja hyödynnetään niitä joustavammin, jotta voidaan tarjota oikea-aikaista ja kohdennettua tukea strategisilla aloilla ilman, että tämä vaikuttaa koheesiopolitiikan tavoitteisiin. Eurooppa-neuvosto palauttaa mieleen, että se on pannut merkille komission aikomuksen ehdottaa ennen kesää 2023 Euroopan suvereniteettirahastoa strategisille aloille tehtävien investointien tukemiseksi.
- Vahvistetaan keskeisiä ekosysteemejä turvallisten, vakaiden ja kestävien toimitusketjujen varmistamiseksi vihreää ja digitaalista siirtymää varten.
- Parannetaan yhteenliitettävyyttä sisämarkkinoilla kaikkien jäsenvaltioiden osalta, muun muassa kehittämällä ja parantamalla liikenne- ja energia-alan infrastruktuureja ja yhteenliitäntöjä, verkot mukaan lukien.

c) Tutkimus ja innovointi

- Kannustetaan innovointiin ja keskitytään tässä yhteydessä suuren kasvupotentiaalin aloihin.
- Lisätään investointeja tutkimukseen ja kehitykseen, jotta saavutetaan julkisen ja yksityisen varainkäytön osalta tavoitteeksi asetettu 3 prosenttia suhteessa BKT:hen.
- Helpotetaan innovatiivisten tuotteiden ja palvelujen markkinoille pääsyä muun muassa käyttämällä sääntelyn testiympäristöjä.

d) Digitalisaatio

- Hyödynnetään datan arvoa Euroopassa, varmistaen samalla yksityisyys ja turvallisuus, sekä reaaliaikaisen talouden ratkaisuja.
- Vauhditetaan digityökalujen käyttöönottoa koko taloudessa ja lisätään tukea yrityksille ja viranomaisille Euroopan unionissa, jotta ne pysyvät tekoälyn, kvanttilaskennan, mikroelektroniikan, 6G-verkon, internetin neljännen sukupolven ja kyberturvallisuuden kehityksen eturintamassa.

e) Osaaminen

- Kehitetään osaamista ja sovitetaan se yhteen houkuttelevien ja laadukkaiden työpaikkojen kanssa, lisätään naisten ja nuorten osallistumista sekä edistetään ammatillista koulutusta, jotta työvoimapulan ja työpaikkojen muuttumisen synnyttämiin haasteisiin sekä väestökehityksen haasteisiin voitaisiin vastata.

f) Kiertotalous

- Edistetään siirtymistä vahvemmin kiertoon perustuvaan talouteen, jotta voidaan parantaa kestävyyttä, alentaa EU:n teollisuuden tuotantopanostuskustannuksia ja vähentää riippuvuutta ensimateriaaleista, muun muassa hyödyntämällä biotalouden tarjoamia mahdollisuuksia.

Teollisuuspolitiikka

17. Eurooppa-neuvosto tarkasteli edistymistä toiminnan eri osa-alueilla. Se kehottaa käsittelemään edelleen ehdotuksia nettonollateollisuutta koskevaksi säädökseksi ja EU:n kriittisiä raaka-aineita koskevaksi säädökseksi ja panee merkille valtiontuen tilapäiset kriisi- ja siirtymäpuitteet.

Kauppapolitiikka

18. Eurooppa-neuvosto kävi strategisen keskustelun kaupan geopolittisista näkökohdista ja korosti kauppapolitiikan vaikutusta EU:n kilpailukykyyn.

Talouspolitiikan koordinointi

19. Eurooppa-neuvosto vahvistaa
- neuvoston 14. maaliskuuta 2023 antamat päätelmät EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamisesta;
 - kestävä kasvua koskevan vuotuisen selvityksen poliittiset prioriteetit ja kehottaa jäsenvaltioita ottamaan ne huomioon kansallisissa uudistusohjelmissaan ja vakaus- tai lähentymisohjelmissaan;
 - ehdotuksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta.

III ENERGIA

20. Eurooppa-neuvosto tarkasteli toimia, joita on toteutettu korkeisiin energian hintoihin puuttumiseksi, kaasun kysynnän vähentämiseksi, toimitusvarmuuden takaamiseksi ja riippuvuuden poistamiseksi asteittain Venäjän fossiilisista polttoaineista.

21. Vaikka Euroopan unionin energiatilanne on parantunut, Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan varautumisen ja valmiussuunnittelun seuraavaa kaasuvarastojen täyttökautta ja lämmityskautta varten. Tältä osin se kehottaa kaikkia asianomaisia sidosryhmiä hyödyntämään täysimääräisesti AggregateEU-yhteishankintamekanismia EU:n energianhankintafoorumin kautta, jotta kaasun toimitusvarmuutta voitaisiin parantaa edelleen kohtuullisin hinnoin. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota saattamaan pikaisesti päätökseen vuonna 2022 hyväksytyjen hätätoimenpiteiden arvioinnin ja ehdottamaan tarvittaessa niiden soveltamisen jatkamista.
22. Eurooppa-neuvosto kehottaa lainsäätäjiä sopimaan pikaisesti kaikista asiaankuuluvista ehdotuksista vihreän siirtymän nopeuttamiseksi ja edistämään viipymättä ehdotettua EU:n sähkömarkkinoiden uudistusta koskevaa työtä, jotta uudistus voitaisiin hyväksyä vuoden 2023 loppuun mennessä.

IV MUUT ASIAT

Muuttoliike

23. Neuvoston puheenjohtajavaltio ja komissio tiedottivat Eurooppa-neuvostolle sen 9. helmikuuta 2023 annettujen muuttoliikettä koskevien päätelmien täytäntöönpanon edistymisestä. Eurooppa-neuvosto muistuttaa, että muuttoliike on eurooppalainen haaste, joka edellyttää eurooppalaista vastausta, ja kehottaa panemaan nopeasti täytäntöön kaikki sovitut asiat. Se tarkastelee täytäntöönpanoa kesäkuussa.

Ulkosuhteet

24. Helmikuun 6. päivänä 2023 tapahtuneen traagisen maanjäristyksen osalta Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille Turkin ja Syyrian väestön tukemiseksi järjestetyn avunantajien konferenssin tuloksen ja kehottaa luvatus avun nopeaan ja tehokkaaseen maksamiseen.

25. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille Kosovon* ja Serbian suhteiden normalisointia koskevan sopimuksen ja sen täytäntöönpanoliitteen, jotka on aikaansaatu EU:n tuella ja ulkoasiainedustajan johdolla käydyssä vuoropuhelussa ja jotka ovat olennainen osa kummankin omaa eurooppalaista tietä, ja kehottaa molempia osapuolia panemaan velvoitteensa täytäntöön asianmukaisesti ja vilpittömässä mielessä.
26. Eurooppa-neuvosto tuomitsee jyrkästi Valko-Venäjän demokraattisen opposition merkittävien edustajien tuomitsemisen pitkiin ja perusteettomiin vankeusrangaistuksiin. Se kehottaa Valko-Venäjän viranomaisia kunnioittamaan ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta, lopettamaan sortotoimet, vapauttamaan poliittiset vangit ja kunnioittamaan vähemmistöjä.
27. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen Windsorin puitteistosta saavutettuun yhteisymmärrykseen ja odottaa, että kaikki sovitut ratkaisut pannaan nopeasti täytäntöön vilpittömässä mielessä.

*

* *

Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen YK:n vuoden 2023 vesikonferenssiin ja sen vesitoimintaohjelmaan. Se toteaa, että vesialaa koskevia EU:n ja maailmanlaajuisia toimia on tehostettava, ja korostaa, että on tärkeää määritellä EU:n strateginen lähestymistapa vesiturvallisuuteen.

* *Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.*